

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník, kraj. vyslanec.
 Majiteľ a vydavateľ:
 JAN MOLNÁR

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin,
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Vít'azstvo v Hlohovci.

Teda pyšní liberáli predsa len ráčili hapať v Hlohovci. Pomáhaj im Pán Boh i naďalej! My im zo srdca dopriali sme a prajeme nanovo: šťastlivý prekot!

Ku tej hlohoveckej volbe robili si liberáli všetky možné prípravy. Minister poslal do Nitry nového nadžupána, známeho, zúrivého nepriateľa ľudákov: Kramolína. Úrady, zvlášte slúžnovci a notáriusi už dávno pred volbou naháňali, pokutovali ľudových voličov. Židia sa mali pobláznit' v divokej kortešačke za liberála. Každý taký Mardochej obskuloval pred volbou po svojich ubohých obefách, po svojich dlžníkoch totiž, aby len zabezpečit' mohol väčšinu pre svojich anjelov strážcov liberálnych. Páni a židia pracovali spolu napnutím všetkých síl, veď im išlo o to, aby porazili tú kresťanskú sedlač, ktorá stavia sa proti nim a prestáva byť otrokom jejich. Liberáli pozorovali so strachom smrteľným, že im idú sedliaci vypovedať z tej nešťastnej, slepej služby a chytajú sa rozumnej sebaobrany, že chcjú byť tiež takými povedomými a rovnoprávnymi občanmi vlasti tejto, jakými boli doteraz len židia. A tento zdravý pohyb kresťanskej triedy roľníkov naplnil všetky pijavice vaše a všetkých tých lenošských bašikov ľudu kresťanského zúfanlivým postrachom.

Ký div, že použili všetky možné im prostriedky, aby vykřútili krky tomu pohybu samostatnosti?

Ale navzdor všetkému predsa len ráčili prasknúť. Čo to bude s tými masnými hrncami liberálnymi, jestli vás kresťanský ľud všade takto porážať bude?

Veď to zná už dnes aj ten chlapec malý, že prečo sa vy tak zlobíte na tú kresťanskú stranu ľudovú. Ľudová strana chce ulaviť tie nesnesiteľné farchy ľudu a chce prekaziť to vaše liberálne šafárenie s mozolami ľudu. Veď sa to dobre zná, že tak v stolici, jako aj v štáte vedeli si znamenite pomáhať z pokladov, ktoré naharáčili z poplatkov toho kresťana-sedliaka. Ono to tam išlo vesele v tom šafárení. Veď bolo vždy z čoho: sedliak len platil a platil. Ten dostal cesty stoličné alebo mosty; iný lifroval do špitálov, do kasárien, do väznici; iný dostal stavbu stoličných alebo štátnych budovisk; zase iným dali robit' tisíce hektolitrov otravy špiritusovej v páleniciach. Tamten dostal trafikú, regál, a zas iným odpúšťali sa porcie.

Judášom váľali rozličné podpory štátne. Deti liberálov — ač boly hlúpe ako tá zem — dostávaly štipendia t. j. pomoc peňazitú v školách, alebo učily sa a chovaly i docela zdarma. Odrastlých trupov takých vstrkali do masných úradov a posadili takto na krk ľudu kadeakých Coche-rovcov a Filbergerovcov, zakiaľ usilovné deti ne-liberálov mōhly v školách hladom mriet; a do úradov sa im dostať, to nedaj Bože!

A naši statní Hlohovčania by vedeli aj o tom niečo povedať, že boli aj takí liberálni páni, ktorí keď pregazdovali si majetok, dostávali od štátu výdatný kšeft s onemocnelým na plúca statkom. Lichvička sa sedliakom zabíjala naporad; celé dediny ostaly bez zápraže; ľud narietal nad svojím nešťastím a liberálne vrecká plnily sa bez všetkej väčšej unovácie.

Sedliak chudák nevidel jakživ z ničoho nič; on len platil a na veky len platil.

Potom sa čudoval každý, že do ktorej strely

sa tie poplatky ľudu tak nekonečne množia? Hja, to liberálne a židovské pánsťvo je drabé, nesmierne drahé. Potrebuje ono primnoho notárov, matrikárov, dozorcov, protizorcov, komissárov, financov, žandárov, kominárov, zverolekárov, inšpektorov, siroťských. Potrebuje to pánsťvo liberálne mnoho židov bohatých, mnoho úžerníkov, zradcov ľudu a hladných otrokov. To všetko stojí ohromné peniaze a sprostý ľud je zato sprostým, aby platil na všetko: na potrebné aj na nepotrebné. Úrady sú veď ovšem potrebné, ale to šafárenie s nimi je zbytočné; ono je potrebné len pre liberálov.

Ľudová strana s jej doterajším účinkovaním strojí sa všetok ten liberálny gazdašák poprekacovať. Preto povedajú na nás, že sme buriči a vlastizradcovia a zpiatočníci. Preto dostávali liberáli v Hlohovci zimnicu od strachu nad tou papou svojou. Židia a liberáli domysleli si: ratujme že toho Belku nášho, veď človek nevie: dnes mne, zajtra tebe a ruka ruku myje. Nuž však ver' ho ratovali, a to náležite. Jedných mali pokuty odstrašiť, druhých chceli získať peknými sľubami. Ostatní mali sa nalakať dlhej cesty na volbište, vykázanej pre ľudákov s kadeakými pokutnými zákrutami. Volaktorí voličia ľudoví mali sa stratíť pri vťiahnutí do Hlohovca pešo z tábora vozov, na susedných dedinách usalašeného. A čo nestačilo sa potratíť taktó, tí mali stratíť chladnokrevnosť pre napádanie čvargy liberálnej pred židovským kostolom a školou a následkom toho mali byť zatvorení. Ostatok tej liberálnej ratujúcej «práce» mal sa dovršiť v noci, keď museli naši voličia cez uličky, dvory a podozrivé miestnosti prechádzať pred kommissiu.

No všetko bolo márne. Liberáli ráčili predsa len prasknúť. Nechceli tomu veriť; veď porobili si ozaj stkvelé prípravy: ale nerátali na politickú zralosť, na tú obdivuhodnú statočnosť našich poctivých voličov a na obrovskú duševnú silu vodcov toho ľudu dobrého. Oni domnievali sa, že tá sedliacka poctivosť je len tiež taká predajná a otrocká. Mysleli, že aj ten sedliak opustí všetko pre pánskožidovský strach alebo ulakomí sa na jejích sľuby a tie sprosté zrkadlá.

Nech sa však páči teraz poznávať čo je pravý ľudák! Nech sa páči teraz porovnať, kde je viacej duševnej sily, statočnosti a vlasteneckeho citu: či v takom úradníkovi, ktorý na povel

židov, v rukách s posilou žandármerie, vojska, úradnej moci a peňazí kortešuje ako streštený divoch, alebo v tom chudobnom voličovi, ktorý trpelive snáza veľkopanské chůtky liberálov a vytrvá nezlomne v spravедlivom boji za zásady strany svojej ľudovej!?

Nech však ukáže ešte jedna strana v Uhorsku takéto čestné vojsko, akým sú naši ľudáci!

Darmo tedy brechajú na nás židovské noviny, darmo bedákajú od hnevu liberáli. Raz darmo: v ľudovej strane je sila! Väčšia, slávnejšia sila, než všetky bodáky žandárov vašich a vojakov. Čo-že sa pretvárate liberáli? veď samy musíte obdivovať silu túto! Vy navyknúť ste ako hmotári zakupovať a seba zapredávať za kus chleba; nepoznali ste biedy a prenasledovania, bo za to volné bruško hotoví ste boli podlizovať sa ako úlisní hadovia a prevracať sa na všetky strany ako komedianti. Ale ľud, ktorý od malučka pracuje spravедlive, trpí premnoho, nepotratil vieru a čistotu svedomia: ten ľud stojí duševne vysoko nad vami.

Tento ľud porazil vás teraz v Hlohovci a porážať vás bude všade.

Sláva vám drahí Bratia ľudáci v okrese hlohovskom! Boh Vám pomóhol k tomu najslávnejšiemu víťazstvu! Budiž meno Pána pochváleno!

E.

POLITICKÉ CHÝRY.

Voľba v Hlohovci.

V úvodnom článku našich novín dočítajú sa naši ct. čitatelia o slávnostnom víťazstve našich voličov. Tu opíšeme na krátko celý priebeh voľby. Každý sa presvedčí z toho opisu, že voličia naši podstúpili tu ohromné pokušenia.

Známe je už, čo robili notári a slúžnovci pred voľbou s našimi voličmi. No v samý deň voľby zachádzali s nimi s chudákmi tak práve, ako počas vojny s nepriateľom.

Predseda voľby Csillaghy dal dopratať do okresu 200 infanteristov a 70 mužov konnietva. Ale židom to nepostačilo, chceli mať ešte viacej. Preto žiadal predseda ešte raz tolko vojska, ale mu to vojanskí páni od piateho Kommanda odopreli. Na to Csillaghy telegrafo-

val Széllovi, a Széll zajiste v záujme čistoty (!) volieb vyhovel jeho žiadosti. A tak poslali do okresu 400 mužov pechoty, 150 konníctva, 45 žandárov, to jest dovedna 595 mužov vojska!

Ludových voličov vykázal Csillaghy práve pred kostol a skolu židovskú. Židáci sli nato v deputácii k Csillaghy, aby postaral sa vraj o bezpečnosť majetku jejich voči strane Iudovej, čo Csillaghy aj prisľúbil. — Židáci sa teda príliš obávali, ako by boli mali zlé svedomie. Aj peštianski židia vejkali, že strana Iudová fanatizuje Iudí a že je Iud kňazmi pobúrený. Židiskom by sa také hlúposti nemaly motať v hlave. Fanatizovaný Iud nevie trpeť v tichosti; taký Iud nevydržal by deň a noc bez všetkého odporu. Kde je Iud taký odhodlaný, že za svoje presvedčenie dá si i drevo rúbať na sebe, tam len cigán môže tárať o fanatizovaní. Keby to bol Iud skutočne fanatizovaný, pobúrený, bol by popreražal niejednu hlavu židovskú.

Obe strany keď postavily sa, zdaly sa byť rovnako mocné. Na pravej boli sami židia, páni a voľaktori spiti sedliaci, smutné to postavy; na ľavej stáli ticho naši čestní sedliaci a medzi nimi duchovenstvo. Najväčšmi bral parom židov, keď vťahla slávna obec Madunice pod bielou zástavou. V Maduniciach boli sami Iudáci; liberálmi táto obec nebola poškrvnená. Každý statočný kresťan obdivoval týchto madunických Iudákov s veľkou úctou. Sláva im! Takých obcí je len málo v Uhorsku!

Na pravej strane hemžilo sa kopa úradníkov. Temer z celej stolice sbehli sa úradníci k voľbe; aj ten povestný prievádzky Filberger sa tam motal. Aj ablegátov liberálnych dobehlo k voľbe, koľko na to treba. Tito rozkazovali si tu tak, ako by boli bývali predsedovia voľby. — S Iudovej strany boli tu prítomní grófi Ján aj Aladár Zichy, Jozef Kubina, Pavel Kovács, Desider Horváth. Hlasy popisujúce kommissie byly dve; jednej predsedal Csillaghy, druhej Klobušický. Dôverníci strany Iudovej boli: Ján Deák, dr. Mihalovič, dr. Karol Tóth a Ján Tóth.

Hlasovať začaly obce Hlohovec a Piešťany. Tie obce, v ktorých bolo najviacej Iudových voličov, nechali až na ostatok hlasovať. Tak sa stalo, že Rudňanský bol až do noci vždy vo väčšine. Ale to našich nezmýlilo. Hlasovalo sa ako nasleduje:

	Meszleny,	Rudňanský
O 10. hod.	30	50
« 12. «	188	220
« 2. «	228	410
« 4. «	428	661
« 6. «	592	768
« 8. «	700	841

Liberáli začínajú preťahovať voľbu. Chtelnických 50 voličov už vyše dvoch hodín hlasuje.

	Meszleny,	Rudňanský
O 10. večer	870	890
Ešte sú tri obce nazad. Viacej kňazov chcú zatknúť.		
	Meszleny,	Rudňanský
O pol 11-ej	923	901
O pol 1-ej	1020	950

Liberáli boli si nechali v reserve niekoľko voličov; títo ešte odhlasujú.

Až o pol tretej po pol noci vyhlásil predseda výsledok voľby, dľa ktorého Pavel Meszleny, Iudák, vyvolený je 1021 hlasmi proti 969 hlasom liberála Rudňanského väčšinou 52 hlasov. Odhodili 58 hlasov.

Radosť Iudákov bola nesmierna a veru veru oprávnená.

Okres hlohovský bol predtým vždy vládný. Iud ani nevedel, čo to znamená: voliť ablegáta. — Židov je vo Fraštáku, Piešťanoch, Kostolanoch, Chtelnici kopa. Víťazstvo Iudákov vo Fraštáku je tedy veľmi veľkého významu. Keď vodcovia Iudu vedeli si svojich Iudí tak ďaleko zorganizovať, že napriek všetkým preháňaniam predsa dobili sa víťazstva, vtedy možno tvrdiť, že pri podobnom vodcovstve darilo by sa to aj inakde, poviem v Trenčiansku, vo Spiši a ďalej. Neplatí výhovorka, že takto a takte prenasledujú Iud, že nemožno ísť so slabým Iudom do boja. Nech sa páči presvedčiť, či teraz v Hlohovci neprenasledovali Iudákov najstrašnejšie. Ani to netreba myslieť, že by v okrese fraštáckom boli sami hrdinovia. Neboli veru; ale vodcovia Iudu: velebné duchovenstvo zvlášte a aj pp. učitelia zasadili sa za vec a išlo to. — Spolky, kruhy čítace, noviny a dobré spisy, a vôbec úprimná láska duchovenstva k Iudu pripravily nám toto víťazstvo. Treba vedieť, že v Nitriansku jesto vyše 60 spolkov potravných. Je to tam strašná práca, a tou prácou podrezujú sa žily úžernikom sbohatnutým pomaly síce, ale predsa len podrezujú sa. Len kto zná pomery v tomto okrese, len ten pochopí úplne nesmrteľné zásluhy duchovenstva v hlohovskom okrese.

Sláva takým kňazom!

Katol. autonómia.

10-ho t. m. zasedali po prvýkrát zástupcovia na katol. autonómnom sjazde. Predsedoval sám knieža-primas Vaszary.

Hneď zpočiatku hádali sa o tom, zdáľž má sa vôbec pojednávať na základe nového elaborátu (vypracovaného plánu) 27-členového výboru. Najprv prehovoril k veci gr. Ferdinand Zichy, prizvukujúc, že o tom elaboráte nenie hodno pojednávať, ponač katolíkom žiadnych práv nedáva a k tomu ešte ani to nevieme, či vláda vôbec aj takú slabú autonomiu prijala by a predostrela trónu.

Veľmi ostro napádal vládu dr. Ottokár Prohászka. Hovoril, že tento plán je len kapsa žobrčka, ktorú vláda chce katolíkom na krky zavesiť. Katolíci potrebujú svobodu, v tomto ale plánu neni ani za mak svobody.

Tak iste hovoril aj Giessvein; iba Hoványi zastával elaborát.

Na druhý deň predniesol Šimonyi Semadam návrh v tom smysle, aby sa prestalo pojednávať vôbec zatiaľ, zakiaľ vláda určite nepovie, čo nám chce dať a čo nechce. Za tento návrh hovorili: Ugron, Rakovsky, Zichy a Major; proti návrhu ale Šaággy a Apponyi. Tento menovite osvedčil sa, že od vlády úradnú správu nedostane con-

gress, ale že on, jako už Apponyi, sám predostre congressom to, čo o úmysloch vlády dotyčne katol. autonomie súkromne sdeliť môže.

Prišlo na hlasovanie. Za návrh hlasovalo 45 členov, i niektorí biskupi, proti návrhu ale 67. Ako teda vidieť, vláda má v našom kongresse väčšinu. U konca zasadnutia ešte Juraj Mičura hovoril proti elaborátu novému.

Návrh Apponyi-ho.

Každý bol zvedavý na to, čo liberál Apponyi vyjavi z úmyslov vlády. Apponyi prichystal sa veľmi dobre a rečnil a presvedčoval skutočne veľkým umením. Hovoril, že s vládou radila sa trojčlenová kommissia o troch hlavných otázkach; asice 1. o vymenovaní väčších beneficiatov (t. j. o vymenovaní kňazských hodnostárov s *bohатыми* dôhodky); 2. o administrovaní kat. majetkov a základín a po 3. o otázke kat. výučby.

Stanovisko teda vlády je to, aby 1. pri vymenovaní hodnostárov cirkevných autonómia mala právo len ohlásiť sa a či prihovoriť (vláda by teda rozhodovala v tej veci svobodno dľa ľubovôle.) 2. vláda nevy pustí z ruky svojej administrovanie kat. majetkov, ale dovolí, aby autonómia dozorovala na účty vládnej administrácie a porobila svoje poznámky (ktoré vláda všímať si nemusí). Po 3. dotyčne školstva katolíckeho vláda nedovoľuje autonómii iné, iba vedenie cirkevných ľudových škôl; stredné a vyššie školy naše katolícke zadrži si dirigovať vláda, autonómii ponechajúc len to právo, aby nad učbarmi disciplinárny dozor mala, t. j. aby *mohla žiadať* (!) odstránenie nemravného učbára. — Jedným slovom vláda ponúka nám na miesto našich dobrých práv z koláča diery. Liberál Apponyi však predsa peknými hladkými slovami odporúčal prijať nový eleborát ešte i pod takými podmienkami, nie že by snáď to katolíkom postačilo, ale len preto, lebo dnes vraj viacej žiadať by sa protivilo iným zákonom. Všetci predsa aby nežriekali sme sa práv svojich, pripojíme k elaborátu jedno osvedčenie, v ňomž sa všetky práva naše uvádzajú a zadržujú.

Oppozicia.

Hneď po reči Apponyiho povstal gr. Ferdinand Zichy a s veľkým žiaľom srdca hovoril, že pri takých podmienkach vlády katolíci stratia všetko a nedostanú nič. Preto je za to, aby sa na základe toho nového elaborátu ani nepojednávalo.

13-ho t. m. ozval sa zase Hortoványi i upozornil na nebezpečnosť toho nového plánu, lebo na základe toho vyhráme len to, že budeme smet odaním cirkevníkov pre školu. (To by tá vláda chcela, aby potom obťaženi cirkevníci všade žiadali si soštatnenie školy. Katolícki kňazi! poznávajúte v tomto peknom tajnom plánu «vlastenecké» kopytá vlády!)

Po ňom dr. Dudek (nitranský) rozoberal veľmi pádne reč Apponyiho a odbil jeho dôvody zdarne, tak, že pri jeho veľkolepej reči častokrát volali mu na slávu.

Napokon hovorili ešte proti novému plánu a podmienkam vlády gr. Vladimír Zichy a prälát Ján Molnár.

Molnár vytýkal Apponyimu, že prečo by sa nesmely zákony zmeniť keď je reč o katolíkoch?

Všetci rečníci oppozicie konali so svej strany zdarnú a svedomitú prácu. Hovorili otvorene a smelo.

Zrušený mandát.

Uhorská Kuria zrušila mandát ablegáta deěského okresu, gr. Dominika Telekyho. Výrok svoj odôvodnovala Kuria tým, že obhája napadnutého mandátu sám uznal pri súdobnom pojednávaní pred Kúriou, že Teleky hostil koňakom a či slivovicou 49-tich voličov za včas rána dňa volebného vo svojom kaštiefu. Kuria vyslovila vo výroku, že popri veľkej rozdielnosti stavu kandidáta a voličov, nemôže sa ináč myslieť ako že to pohostenie dialo sa cieľom získania hlasov.

Všetky židovské noviny mali sa pojašiť nad týmto výrokom. Ba niektoré dopustily sa i Kúriu vyučovať. Vládne noviny boli tiež namrzené, lebo gr. Teleky bol veľkým miláčkom a či rodinou Szélla. — My upozornujeme našich privržencov, aby poučili sa z tohoto výroku sl. Kúrie, ako majú sa pri volbách zachovať. — Teleky za to že napájal, ale i tí, ktorí to napájanie prijali od neho, budú teraz ešte osobitne trestaní.

Liberáli sa hnevajú, lebo ako vidíme ten nimi vynesený zákon o kuriálnom súdobníctve dá sa aj proti nim upotrebiť.

Ohromný štátny dlh.

Najnovšia správa: Financcminister zamýšľa vyzdvihnúť ako pôžičku pre štát 150 až do 200 millionov korún. Za príčinu tohoto dlhu udáva sa nedostatok práce. — Chcú teda židovských fabrikantov peniazmi futrovať a tak si potom snáď aj hladujúci delníci zarobia tolko, koľko im milost fabrikantov dopriať ráči.

Vojna v južnej Afrike.

Bülow, kancellár nemeckej ríše povedal reč ako odpoveď proti Chamberlainovi. Opposičné časopisy tešia sa tej lekcii, ktorú dostal Chamberlain od Bülowa a radia mu tiež, aby v svojich rečiach dal cudzozemsku pokoj. Chamberlainov «Standard» sa hnevá a píše, že Bülow v svojej reči prekročil hranicu slušnosti a za to že si musí pýtať Anglia zadost učinenie. Keď priateľský pomer medzi Angliou a Nemeckom prípadne ochladne, tak toho príčinou nebude Anglia, lež Bülow. «Times» píše, že Chamberlain v svojej známej reči nechcel uraziť Nemcov. Ďalej vyhlasuje, že reč Bülowa priniesla sklamanie všetkým tým, ktorí chceli priateľský pomer uviesť medzi Nemcami a Angličanmi.

Najnovšie správy ale znejú tak, že cisár Vilhelm II. (nemecký) chce byť i naďalej v priateľskom pomere s Angliou a že postavenie Bülowo má byť vraj pokläté.

Katolícky ľudový katechismus. Spísal Fr. Špirago. Preložil Štefan Mišik. Vydal Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Druhý diel: Učenie o mravoch. Tlačou Jozefa Teslika v Skalici. Cena 3 kor.

Krajinská púť do svätej zeme.

S cirkevným povolením pod duchovnou správou veľk. pána Jozefa Skarda prepošta, pohne sa z Budapešte r. 1902., 16. febr. v nedeľu.

Lehota prihlásenia sa.

V tejto púti môžu brať účasť katolíci, mužskí aj ženské, keď svoj úmysel najneskoršie do 15. januára 1902. oznámia u duchovného správcu púte u veľk. pána Jozefa Skarda, prepošta v Šaštine (Sasváre) v nitrianskej stolici a spolu mu pošlú najlepšie na poštovej poukázke najmenej 100 korún ako závdavok. Ostatok sa musí u toho istého zaplatiť najneskoršie do 10. febr.

Účastné ceny:

I. trieda na železnici	I. trieda na lodi	900 korún
II. „	II. „	835 „
III. „	III. „	700 „
IV. „	IV. „	645 „
V. „	V. „	310 „

V týchto cenách sa obsahuje:

1. Železničný a loďný lístok z Budapešte do Jeruzalema a zpátky.

2. Stravovanie na lodi počas cestovania na mori jeden-jeden obed v Jaffe pri dojití a odchode, sedem (7) dňové zaopatrenie v Jeruzaleme v rakúsko-uhorskom ústave pre pútnikov.

3. Ceny za vplavenie a vyplavenie sa v Konstantinopli v Alexandrii a v Jaffe.

4. Povož z Jeruzalema do Betlema a zpátky.

Smer cesty: Budapešť—Konštantinopol—Smyrna—Piraeus—(Athén)—Alexandria—Jaffa—Jeruzalem.

Pri zostavení tohoto plánu tá myšlienka viedla usporiadateľstvo púte, aby s použitím dlhšej železničnej čiary, zkrátilo námornú cestu, a tak aby umožnilo cestovanie aj ľuďom slabším. Ale aj táto námorná cesta stáva sa príjemnou tým, že loď na jeden dňozok nerobí dlhšiu cestu, ale že sa zastaví pri väčších príplavných mestách a tam sa hodiny zdržuje.

Sprievodný list (cestovný). Každý účastník musí si bezpodmienečne zaopatriť cestovný list, bez tohoto nemôže brať účasť v púti. Ponevác toto trvá dlhší čas, preto radno je hneď porobiť potrebné kroky, a to tým viac, že sa cestovný list má zaslať hneď s prihlásením sa, aby ich usporiadateľstvo mohlo dať vidimovať v Pešti u tureckého Konsula.

Programmy rozpošle na žiadosť pán vodca pútu, prevelebný pán Jozef Škarda, Prepošt v Šaštine, nitrianska stolica.

Vyzvanie k predplateniu.

Časopis náš je natoľko známy a obľúbený u ľudu, že netreba nám o ňom mnoho reči šíriť. Každý čitateľ náš pozná tie výborné služby, ktoré «Kresťan» prekonal v prospech ľudu.

Aby však blahonosné účinkovanie «Kresťana» čo

možno všestranné a mnohútné bolo, z toho cieľu je to prepotrebné, aby každý z vás, kto len čítať vie, sa predplatil naň. Len takto docielime to, že zásady naše každý poznať a k nim sa prihlasovať bude. Ktorýkoľvek ľud nečíta si svojich novin, musí zaostať a iní mudrejší ľudia vykoristujú ho tak, že konečne ho úplne zhubia.

Prosíme našich predplatiteľov, aby si čo najskoršie a neomylné zariadili svoje zaostalosti, lebo my nie sme vstave zdarma posielat časopis nikomu i preto zastavujeme ho všetkým, ktorí ani na toto vyzvanie nevyrovnali by sa s nami.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny

na pol roka 2 koruny

na štvrt' roka 1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kresťan» kiadóhivatala

Budapest, VIII., József-körút 35

Potravný spolok rochdale-iských statočných tkáčov.

Kde je reč o potravných spolokoch, nutno je tam pripomenúť rochdale-iských tkáčov, lebo oni nám slúžia za vzor toho, čo mnoho môžu ľudia docieľiť svornosťou a spoločnými silami.

V Anglickej už v rokoch 1835 vedeli dobre, čo je to potravný spolok, že je to združenie chudobných, nízkeho stavu ľudí k tomu cieľu, aby spoločnými silami si svoje hmotné postavenie napravili. Lež málo takýchto potravných spolokov sa vydarilo, konečne predsa sa len rozpadly.

Bolo to roku 1843-ho, keď v Rochdale, malom mestečku v anglickej krajine niekoľko chudobných tkáčov bez zamestnania radili sa medzi sebou, jako by si svoje hmotné postavenie napravili. I usnesli sa, že sklep otvorí, a k tomu cieľu podpisujúci hárok i rozposlali. Lež

veru len 28 sa za údov hlásilo, ktorí sa zaviazali mesačne po 20 halierov platiť. Pravda i toto im išlo ťažko. Konečne r. 1844 utvorili spoločnosť pod menom «Spoločnosť rochdale-iských statočných tkáčov». Údov už bolo vtedy 40, sossbierané už mali 560 korún a tak ustálili, že sklep otvorí. Vyárendovali sklep v Žabovej ulici, od ktorého ročíte 200 korún árendy mali platiť, zariadili ho náradím, tovarom, prav-

da na tovar im zvišovalo len 300 korún, za ktoré peniaze nakúpili žitnej a ovsenej múky, masla, cukru atď.

Jako sa dozneli o tom kupci toho mesta, že hľa budú mať konkurentov, tiež i ostatní obyvatelia zvedaví boli,

kedy sa to už ten sklep otvorí. Bolo to dňa 21. decembra roku 1844, ctení údovia sišli sa do sklepu. Už bolo všetko sriadené, lež nenašiel sa človek, ktorý by mal smelosť dvere na sklepe otvorit'. Až konečne osmelil sa jeden z nich, a hľa jako sa otvorili, celá predtým tak tichá «Žabová ulica» ožila. Učenia, ktorí sú i tam nič lepší ako u nás, obstáli dvere, a sa začali vysmievať: už ti mi to je len za sklep, dvaja to zieme za deň, čo tí tkáči idú tam odpredávať; a susedný kupec sa zase smial, že veru je vstave sám celý ten tovar tkáčov na raz na jednej talige odvieš. Lež dlho sa veru nevysmievali.

Tážko to išlo tým tkáčom od začiatku, kapital mali malý, preto len malú zásobu tovaru mohli kúpiť, a následovne i lacno predávať nemôhli, zas' mnohí z nich v druhých sklepoch boli zadlžení, dokým si tam dlžoby nevyplatili. nemôhli v svojom sklepe kupovať. Ale i toto premôhli, pomali si dlžoby zplatili, v svojom sklepe začali tovar kupovať. bárs aj ďaleko museli ísť, a často i ten tovar bol drahší nežli inde. Jejich heslo bolo: dobrá váha, statočná miera, odpredaj bez jednanja a vytvorenia úveru (borgovania.)

Tento spolok očividome sa zmáhal, oni hľadeli, aby výdavky byly čo najmenšie, započali vo veľkom kupovať, a prichýtili sa k vypredaniu čaju a tabáku. Roku 1845 spolok mal už 80 údov, a vtedy čistý osov začali deliť, a sice tak, že na účastiny dali 4% úrokov, a potom ztiahli na rezervnú základinu a ostatok podelili medzi údov, dľa obnosu tej summy, ktorý v spolkovom sklepe za utržení tovar platili. Od začiatku sklep bol týždenne len dvakrát v pondelok a sobotu večer od 6—9 hodini otvorený od roku 1851-ho už ale celý deň. — Údovia pribúdali, sklep sa stal tesným, oni vyárendovali celý ten dom na 21 rokov.

V prvom poschodí bola pisareň a čítacia izba, tam sa schádzali údovia po práci večerami, tam si oddýchli, a pomaly priučali sa ku kupectvu.

Roku 1850 postavili si mlyn, lež tento podnik sa im nepodaril, lež oni sa nezlakli, druhému sverili správu toho mlyna, a nasledujúci rok im už 2000 korún čistého osuhu doniesol roku 1890. ale už 100,000 korún.

V sklepe tom okrem potravných článkov odpredávajú súkno, obuv, hotové šaty, roku 1855 už 24 filiálok po meste založili. — Postavenie týchto biednych tkáčov sa napravilo, stali sa možnejšími, začali si pekné domy stavať, najlepší čaj, najlepší cukor a najlepší mäso oni strovia.

Roku 1860. založili si vzájomne podporujúci, tiež pohrebný spolok, teraz už svoje dielne majú, kde chlieb

pečú, kávu pália a doháň vyrábajú. — Počet údov bolo na začiatku 28, roku 1900 ale 12736.

Účastiny s rezervnou základinou obnášali roku 1844 560 korún, roku 1900 : 8 mil. korún.

Za tovar utržili roku 1845 14000 korún, roku 1900 8 millionov korún; konečne čistý osov bol roku 1845 440 korún, roku 1896 984.520 korún.

Tito duchoborci každoročne na vyročitý deň otvorenia sklepu slávia, však ale večera pre jednu osobu nesmie 1 kor. 20 hal. prevýšiť.

Roku 1895-ho spolok tento slávil 50-ročnú pamiatku svojho jestvovania. z pomedzi tých 28 zakladateľov len jeden úd menom Juraj Healy bol ešte na živote.

Teraz si nadobudli dom nový pekný, ktorý vidno na druhom našom obrázku; sama knižnica obsahuje 20,000 sväzkov. — Tak hľa tento spolok veľkým učinilo svornosť, vyhnutia úveru a rozdelenia čistého osuhu medzi údov, dľa toho, jako v potravnom sklepe kupovali.

Dľa «Magy. szövetk. Lapja.»

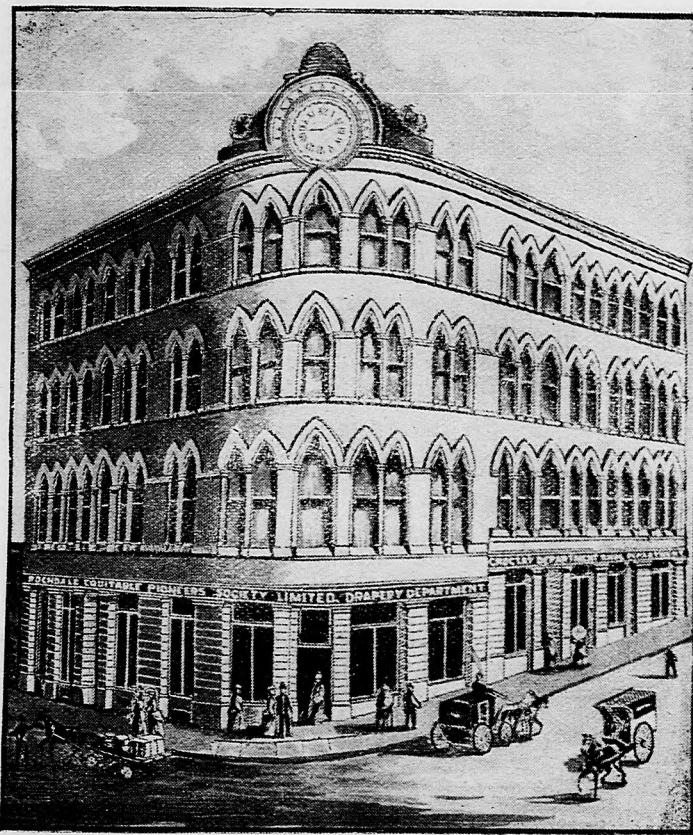
Milodary

na kaplicu nad studienkou P. Marie na H-Levočskej.

Veriaci zo Spišského Podhrad'ia 43 korún 40 halierov; z Levoče: Alžbeta Eštok 2 kor., Anna Novák 1 korunu, z Namešan: Alžbeta Pavelko 1 korunu, Alžbeta Babik 1 korunu, Alžbeta Vitkovský 1 k., viacerí 2 koruny 60 halierov; zo Slovenskej Vsi: Ján Slivovský 1 korunu, N. N. 5 kor.; veriaci z Doliny pri Levoči 29 korún 90 halierov; Maria Švajčik z Levoče 1 korunu; Maria Petrilla 2 koruny; zo Ždiarika: (Spiš)

Ján Cvengroš 10 korún, Augustin Kubaský 3 koruny, Andrassy 1 korunu; z Levoče: Katerina Labuda 6 korún; Jakub Venglarčik 1 korunu, Pavel Ausnak 1 korunu, Anna Hanisko 1 korunu, Vincenc Šariský 1 korunu, Verona Istoček 2 koruny, Maria Hutmanský 60 halierov, Adamova Lukaš 2 koruny, Maria Novotný 2 koruny, Karolina Blažovský 4 koruny, Maria Suchý 1 korunu, Andrassy 1 korunu, Katerina Fedorek 1 korunu, Maria Blažovský 2 kor.; zo Zakameného Klína (Orava) P. Aurel Klinovský od viacerích dobrodincov 50 kor.; z Levoče: Ján Jurenko 1 kor.: z Livova: Zuzanna Preškovec 2 kor.; z Novej Lubovne: Veriaci 65 korún; z Levoče: Žofia Franc 2 k., Jozef Straka 2 k., Štefan Gallik 1 kor.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na Kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

Jubilejná púť do Rímu.

Z príležitosti 25-ročného Jubileuma pápežstva Jeho Svätosti Leva XIII-ho.

Duchovným vodcom maďarských pútnikov: veľkom. a dôst. p. Karol Kálmán, farár šóškútsky, býv. vyslanec snemový, majiteľ zaslúženého kríža pápežského «di benemerenzia».

Duchovný správca nemeckých pútnikov: vel. pán František Grósz, kaplán v Etyteku, majiteľ zaslúženého kríža pápežského «di benemerenzia».

Duchovný správca slovenských pútnikov: dôst. pán Jozef Kompánek, farár veľkostratický.

Sriaditeľ: v. p. Ján Simoncsics, kaplán v Trenčanskej Teplej.

Smer cesty:

Budapešť—Fiume—Ankona—Loreto—Rím—Florence Bologna—Padua—Benátky (Venezia) Fiume—Budapešť.

Ceny súčasníctva:

I. trieda na železnici a	I. trieda na lodi	255 korún,
II. " " " "	I. " " "	200 "
III. " " " "	III. " " "	105 "

so šesťdňovou hospodou a zaopatrenie v Ríme a so slobodným vodičstvom.

Podmienky prihlasov.

Tí, ktorí by sa chceli súčasniť na tejto púti, majú sa prihlásiť do 10-ho marca 1902. u v. p. Jána Simoncsicsa, kaplána v Trencsén-Teplá, ku ktorému súčasne s prihlášením sa má poslať preddavok 30 korún poštovou assignaciou. Ostatnie peniaze majú sa odoslať najneskôr do 25-ho marca 1902. na toho istého pána kaplána, po ktorej splatke sa cestovné listy každému pútnikovi doposlú. — Ku prihlasom majú sa mimo toho priložiť aj tie peniaze, za ktoré by niekdo chcel mať talianske peniaze.

NB. Bár sme určili čas prihlasov až po 10. marca, predsa prosíme — aby sme všetkým požiadavkám vyhoveť mohli — o včasnejšie prihlásenia.

Vedet' treba.

Straniva bydla. Pútnici dostanú v Ríme na 6 dní bydlo (prípadne aj na dlhší čas); avšak o stravovanie sa sami postarajú.

Cesta zpiatočná dľa vole,

avšak po vypršaných 6 dňoch pri vodení vodcov prez Florenciu, Bonloniu sv. Katarina, sv. Dominik, Campo Banto, Petronilla), prez Paduu (Sant Antonio), Benátky (Venezia, S. Marco, palác dóžov, Lido atd.), Fiume (Terzat, kde dom nazaretský poprvé spočinul a odkiaľ sa odobral do Loreta, Abbazia), prez Záhreb do Budapešti.

Poneváž sú listy cestovné na 60 dní platné, a spoločestovanie len ta idúc je nutné, — a za predĺženie bytov pútnici III. triedy neni sú povinní doplácať, môže si svoj pobyt v Ríme každý pútnik dľa ľubosti predĺžiť a na

zpiatočnej ceste po čiare železníc kdekoľvek cestovanie pretrhnúť. V takom páde musí si dať cestovný lístok na stanici, na ktorej do vozňa vstupuje skrze šéfa stanice poznačiť na tú stanicu, na ktorej sostúpif mieni — a toto vždycky opakovať, kedykoľvek sostúpif chce, aby sa v niektorom meste pobavil; ináč by sa stal lístok neplatným.

V mene usporiadania a vysvetlenia na dotazy podá

Jozef Kompánek,

farár ostratický (Nagy-Sztricze Trencsénmegye).

K ctiteľom levočskej Matky božskej.

Velikým slávnostiam bývajú každoročne prítomní pútnici na Hore Levočskej, zvlášť ale sme boli prítomní radostným slávnostiam v dvoch minulých rokoch, keď sme slávilí a odbavovali Matky božskej slávne korunovanie a posviacanie dvoch krásnych kaplic, ktoré čo dve jubilárne vzáctne pomníky, ku cti Matky božskej dali postaviť nábožní Jej ctítelia.

Ale jako milovníci sveta vždy nové radovánky sebe vyhľadávajú, na ktoré vždy nové obeti prinášajú, tak aj my sa ešte nemáme uspokojif s tým, čo sme na Hore Levočskej videli a postavili. Žiadajme sebe videt' čo skorej nový pútnický chrám, ktorý ku cti Matky Božej postavif pred seba sme si vzali. Keď je Maria veliká kráľovna a Matka tak mnohých millionov dietok, nesluší sa, aby prebývala v tak chudobnom domku, jako je kostolík na Hore Levočskej.

Že kedy sa tohoto chrámu a jeho posviacania pútnici dožijú, to závisí od milosti Božej a tiež od nás samých. Hoc by jakokoľvek p. farár levočský tento chrám Matke Božej postavif chcel, bez peňazí to učiniť nemôže. Na takom vysokom vrchu pekný chrám postavif, k tomu je potrebná veľká summa peňazí čo sme aj skusili pri budovaní kaply.

Za šesť rokov, čo je táto sbierka uvedená, sossbieralo sa na chrám tento prez trinásttisíc zlatých. Čo je to oproti tej summe, jaká je tu potrebná? Je to síce dosť pekná summa od ľudí chudobných, ale na tak veľký počet ctiteľov Mariánských nedostatočná. Ja myslím, žeby sa tolká summa sossbierala, keď by každý čitateľ «Kresťana» jeden zlatý obetoval. (Redaktor navrhuje, aby každý pútnik a každá pútnička už odteraz odkladali si krajciare a ku slávnostiam nech potom zanesie každý aspoň 2 koruny ako milodar.

To není taká strašná farcha a nasbíralo by sa tak predsa do 30, hádam aj 50 tisíc zl.)

Keď minulého leta bol v Košiciach americký cirkus «Barnum», hovorilo sa tu v Košiciach, že za pol dňa složili mu tridsaťtisíc zlatých a nech nikto nemyslí, že túto summu složili len košickí boháči a páni, ale i ľudia chudobní z práce rúk sa živiaci. Nebolo tu vtedy chudobného, ani tu nebolo potrebné nahovárača; ľudia sami od seba boli za krátky a márne videnie tak zaujatí, že vďačne k tomu cieľu tak naskoro túto summu složili.

Takí sme my pre svet, a takí pre Boha. Čo sa složilo pre svet na jednom mieste za pol dňa, to sme všetci pre Boha nie vstave složiť za pár rokov. Na kostol na Hore Levočskej skladáme už šesť rokov všetci Slováci, tu, v Amerike, a len tolku summu ešte máme.

Zato ale, buď Bohu chvála, máme pred sebou aj krásne príklady horlivej zaujatosti našich nábožných Slovákov za Mariánsky chrám tento. Registrovanie milodarov nám dosvedčuje, jak mnohí z nás sa už tejto zbierkyúčastnili, a mnohí aj väčšie milodary obetovali. Nasledujme týchto, každý dľa svej možnosti, a v krátkom čase môžeme sa dožiť, po čom tak veľmi túžime. Pomáhaj nám k tomu o Maria Levočská.

Milodary môžu sa poslať na farský úrad levočský. Mōžu sa poslať aj dp. redaktorovi «Kráľovnej sv. Ruženca» do Trstenej a dp. redaktorovi «Posla Božského Srdca Ježišového» do Trnavy.

Milodary od minulého registrovania zaslané budeme zase uverejňovať. Najprv ale uverejníme dobrodincov minuloročnej kaplice nad studienkou, tých, ktorí ešte uverejnení neboli, ktorí svoje milodary veľk. p. Farárovi levočskému poslali. St.

BESEDNICA.

Bedlivý Iván.

III.

Čo krémár Majer sám ku sebe v šentíšu mrmlajúc vyzradil, to sa onedlho vyplnilo. Jedon deň zase len vošiel Bedlivý do krčmy; keď si ale víno pýtal, Majer mu celkom chladne vetil: «Dám vám vďačne, jestli najprv zaplatíte, čo ste už prepil!»

Na túto príhodu Iván ešte nepomyslel, hoc mu to matka a žena storáz predpovedaly, preto teraz temer zmeravel od laku. Konečne vybušil: «Pán krémár, azda mi len dnes ešte dačo dáte?»

— «Nie, ani glg. A jestli si konto za dva týždne nevyrovnáte, dám vás na súd.»

— Vari by ste mi to urobil? — prosil Iván — dočkajte do žatvy, pšenicu vám sem svozím.

— «Tá je i beztak moja.»

— O beda! čo bude s mojej ženy, detí! — vzdychal Iván.

— «Na to ste si mal skorej pomysleť» — posmieval sa mu Mojžiš.

— Ale ma na cestu nevyhodíte?»

— Nie ja, len platte.

— Nuž ale zkadial?»

— Predáme majetok.

— «Žobrák som!»

— To je vaša vec!

Ale vidíte Ivan, ja som dobrý človek, ja vás nechcem na vniroč priviesť. Ja odkúpim váš dom, a vy ostanete v ňom, budete gazdovstvo sprevádzať.

— Hej, a budem hladom mrieť i s celou rodinou, s toho nebude nič.

— «Keď nie, nuž ja vás nenútim, kúpte si iné gazdovstvo» — posmieval sa mu žid.

Bolo to predpoludním; Ivan, ktorý hladným žalúdkom šiel si do krčmy zaraňajkovať, porozumel každému slovu krémára. Jeho potupný, strašný osúd v celej rozsiahlosti bol mu pred očima. V krčme už nemal čo hľadať, hladný, smädný ako prišiel, vytáčal sa na ulicu a von do poľa, ani sám nevedel kam. Prijemný jarný vzduch ho pomaly okrial. V duchu prebehnul celú svoju minulosť, hanobnú prítomnosť a smutnú budúcnosť. Žiaľ, rozhorčenosť, zúfalosť, plač, kliatba navzájom opanovaly jeho srdcom. Zlý duch ho ešte samovražednou myšlienkou pokúšal — až konečne ustáť na kraj priekopy pod vrbu sa vystrel a zaspal.

Sníval o lepších časoch, videl, slyšal nebohého otca sa vrtiť, rozkazovať, riadiť okolo gazdovstva, videl pomilnúť mladosť, keď žrebca viedli z jarmoku a jeho posadili naň. Zjavily sa mu páľčivé ale bohaté dni žatvy; ako ich po jarmakoch všade priateľským pozdravom vítali, jak napechával otec tlstý budilár a keď sa domov vrátili ako ich mať chutnou večerou čakala, a iné veci.

Sám nevedel ako dlho ležal; keď sa zobudil, už sa hviezdy ligotaly po oblohe. Pomaly mu svitlo, akým spôsobom sa na toto miesto dostal. Nevyslovná malomyseľnosť ho zaujala a dlho premýšľal nad tým, nebolo-li by lepšie do ďalekého, neznámeho kraja odísť, stúpiť do služby, ako sa domov vrátiť a tam hanbu do smrti snášať? Zvíťazila v ňom tá myšlienka, že rodinu svoju v biede nemôže samotnú zanechať, preto pomaly zameril domov, dnes od dlhých časov, prvý raz vošiel bez kliatby, ponížený ani bäránok, že sa žena nemohla dost na ňom načudovať. Keď jej ale na druhý deň porozprával, čo sa mu s Mojžišom prihodilo — veru sá už viac nedivila.

Kain a Abel.

IV.

Ktorý korheľ by nebol už sľúbil, ba prisahal, že nebude viacej piť, a kde je ten korheľ, ktorý by nebol tento svoj sľub zrušil? Iván tiež nebol lepší.

Keď následkom Majerovej žaloby Ivanov majetok prišiel na bubon a ten nešťastný mladý človek videl svoju matkinu a svojej rodiny biedu, plakal ako do klepca chytený vták, sľúbil na všetkých Svätých, že od tých čias bude už usilovný a sporivý, že — hoc aj chudobný — predsa bude príkladom manžela a otca.

Pravda, od tých čias už ho bolo menej vídať opitého, ale nie akoby bol vyhýbal nápojom, ale pretože mu nestačilo a na bradu mu krčmár viacej nedal. Keď ale dostal výplatok za prácu, sotva kedy doniesol krajciar domov — tak veru jeho čeliadka trpký chlieb jedávala.

Ešte do druhého hriechu upadol. Matka ostala pri Ivanovi. Katka sa už pred niekoľko rokmi vydala, proti vôli matkinej za jedného remeselníka zo susedného mestečka a k tomu ešte za inoverca. Gazdu nechcela pyšná dievčena; ináčej ani ju nikto nechcel, každý sa bál zahalčivej márnomyseľnice. Remeselník ten sa ulakomil na tie dva-tri kúsky poľa, čo jej po otcovi ostalo. Ľahkomyseľnica sa v luteránskom kostole sobášila, ba aj na to pristala, aby jej deti tiež tam pokrstené boli. Z rodiny sa nik na ňu neozrel, aj mať so ziaľom sa odvrátila od nej. Ubohá matka bola teraz celkom na Ivána utisknutá a dvojnásobne cítila biedu, súc ku dobrému životu navyknutá.

Ešte kým Iván bol svojim gazdom sa ho to vždy nemilo dotklo, keď ho matka ku dačomu napomínala, no jestli len nebol opitý, neobrazil ju nikdy. Teraz ale užaľostená matka, nie len ho napomínala ale často mu i výčitky robila. Iván ale vo svojej rozčúlenosti surovo jej odpovedal, i kľatby sa jej neraz dostalo. A písano je v knihe syna Sirachovho: (III. 18.) «Zakliaty je od Boha, kto si matku suzuje».

Konečne starica nemohla viacej trpeť to peklo, odišla ku ďalšej rodine, kde len krátko žila. Mnohé trápenia zničily jej život. Keď matke na umieračok zvonili, vtedy Iván popíjal si v nekdajšom svojom dome, ktorý Mojžiš na krému obrátil. Plačlivý hlas umieračka zobudil v Ivanovi detinský cit, zanechajúc pijatiku ponáhľal sa ku smrteľnej posteli svojej matky. Matka, ako sa zdalo, ležala bez seba. Vidiac ju Iván zvolal: «už je po nej!» Toto počula umierajúca, a tieto žalostne vyslovené slová zle si vysvetľujúc, sossbiera posledné sily, meravo opre oči na Ivána a skričí: «Tento naničhodník ani pri smrti mi nedá pokoja! Joj, Bože moj, jak to bolí materinské srdce!» Zbadajúc sa, že nesmie ísť s hnevom pred súd boží, poslednýkrát vzdychnúc povedá: «Bože odpusť mu aj mne!» s týmto zavrela oči — na veky.

V.

Iván po matkinej smrti nepil už pálenku, ani víno, ani pivo. Posledné slová zomierajúcej, zvlášte posledný jej vzdych ku Bohu za odpustenie jemu a jej, natolko ho pohly, že mu celé dni nevyschly slzy z očí. Jeho

mnohým pitím oslabnuté telo sa vždy triaslo ani osyka; na pohrebe chladný vietor fúkal a pršalo, Iván premoknul do niti a prestydnul sa. Následkom prestydnutia začal pokašľávať, horúčka ho pochytila, ktorá predtým tak rezkého chlapa do postele uložila. Jedlo, nápoj sa mu hnusilo; vo dne, v noci nemal pre kašeľ pokoja, konečne pretrhla sa mu v prsiach žilka, a ústami a nosom mu porád krv tiekla. Lekár mu síce predpísal prášky ale povedal jeho žene, že Ivánovi ľudské umenie viac nespomôže.

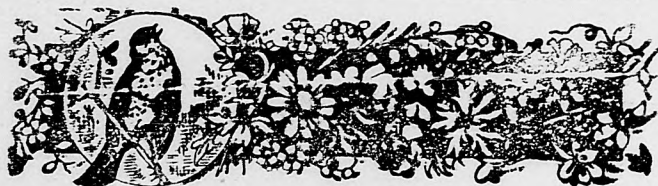
Preto nemeškala Ivána napomínať, aby sa s Pánom Bohom smeril. Iván, ktorého choroba, zvlášte smutný koniec matky, veľmi zronily, vďačne pristal na to, a tak pobožne prijal sväté Sviatosti, že všetci prítomní slzili, najmä keď sa pán farár odoberal a Iván ho ešte raz prosil za odpustenie pre tých mnoho zlých príkladov, ktorými celú obec, zvláštne ale mládež a svoje deti za toľké roky pohoršoval.

Boh vyslyšal poslednú prosbu umierajúcej matky a mu odpustil. Manželka ho verne opatrovala a len nad tým želela, že pre veľký nedostatok nemôže ho dobre zariadiť. Po tých mnoho trápení a krízov, teraz sa tomu tešila, že Iván úprimne ozelel hriechy a poklesky a hoc aj bolela ju jej opustenosť, dúfala v Boha, ktorého milosrdenstvo tak zrejme zkusila na svojom mužovi.

Hrob Ivána Bedlivého už dávno trávou zarastol. Ovdovelej manželke jeho skytalo sa príležitosti vydaju, ale po toľko trpkých zkusenostiach dosť jej bolo z toho i raz. Nebeský Opatrovateľ vdov a sirôt milostive ohľadnul na ňu. S dcérou chodily vedno do práce, a pretože usilovne konaly každú prácu, každý ich rád volal; dvoch synov dala do služby. Na staré dni sa jej ešte aj slniečko radosti zažiarilo. Cnostnú a mravnú dcéru vzal chudobného, ale poriadného gazdu syn jediný, ktorý si viacej vážil počestnú a robotnú dievku, ako plný pudilár. Starú vdovu vzal ku sebe a sa staral o ňu ako o vlastnú matku.

Z maďarského podáva

Jablonovský.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prílepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Nový komissár medzi Rusínmi. Následník Edvarda Egana Jozef Kazy ocestoval na Horniaky. Nový vládny komissár behom najkratšieho času chce precestovať horné strany, obývané Rusínmi, aby preštudoval tunajšie pomery a na základe svojich zkusenosti potom zostavil program svojho učinkovania. Teraz šiel do Marmaros-Szigetu, odtiaľ pojde do Munkáča a svoju činnosť mieni rozprestrieť aj do Zemplínskej. Rusíni s veľkou dôverou očakávajú nového vládneho komissára.

Staro-Lubovenským Pánom Mešt'anom ku pozornému povšimnutiu. Na mnohých miestach, ako na príklad v Šatoralya-Ujhelyu, kde katolícku školu pre ľahostajnosť katolíkov beznábožnou, to jest štátnou učinili, musia rodičia za každé do školy chodiace dieťa 10 (desať) korún platiť. Má teda daktorý meštanský občan tri detí, platí 30 korún a ktorý 5, pädesiat korún. — Vidíte, to je tiež osov a pokrok štátnej beznáboženskej školy!

Poľská škola vo Viedni. Grófka Zemialkowská, vdova po ministrovi, venovala 40,000 korún na zakúpenie domu pre poľskú školu a knižnicu vo Viedni.

Statočný zlodej. Mišovi Šlavkoffsky na jarmoku ružomerskom ukradol vreckový zlodej hodiny — aspoň tak rozprávajú v Liskovej. Bolo mu ľúto, že prišiel tak ľahko o svoj poklad. Naraz dostane balík z pošty a v ňom oplakané svoje hodiny. Bolo-že zas radosti, že trokráľové zlato sa prinavrátilo! Ale ku hodinkám bol aj pripojený list s týmto obsahom. «Lutujem, že som si s touto bezcennou gratou, týmto mosadzným plechom ruky pošpatil. Neodalo sa mi tieto hodinky, ktoré som držal za zlaté, a ony sú z falošného zlata, ukradnuť. Opravdové zlodejské ruky falošným zlatom sa nešpinia, preto vám ich nazpäť vraciam. Aby som sa druhý raz u vás darmo neunoval, kúpte si opravdu zlaté. Papendakis.» Vskutku opravdivý šibeničný humor, na ktorom sa najviacej M. Š. jeduje.

Zid sa obesil. V spišskom Hunsdorfe sa istý Nathan Schiff, kupec z vyvoleneho národa, keď mu špekulácie plano vypadly a on by bol musel asnaď už aj ťažko robiť, v jednej stodole obesil. Hja! každý krivonos by naraz chcel byť pánom veľkomožným, ale dakedy tiež krk zlomí.

Krádež. Do kešmarského bielidla sa v silvestrovej noci zlodeji vlámali a pár sto korún aj plátno ukradli. Zlodeji si mysleli, že ich tmavá a tichá noc nikdy neprezradí, ale tak sa zdá, že sa mylili, lebo polícia je im už v stopách.

Smrt' v studni. V spišskom Menharde pred krátkom istý 74-ročný starec menom Emericyz v jeden tmavý večer do vlastnej studne spadol; domáci nevedeli, kde sa podel, len keď ho ráno mrtvého v studni našli.

Zima v Norvégi. Z Christianie oznamujú: Pokiaľ ľudská pamäť siaha, nebolo v Norvégsku toľko sňahu, ako toho roku. Ohromné spusty sňahu, ktoré napadly v južnom Norvégsku o Štedrom večeri, spôsobili na dráhach značné prekážky. Na západnej dráhe zaviazaly v sňahu štyri vlaky, vyslané jedon za druhým, v medzerách asi polhodinových. Najhoršie darilo sa vlaku, ktorý zašiel na

34 kilometrov od Christianie. Cestujúci toho vlaku, skoro po štyri dňovom väzení v sňahu, prišli stisnutí v jednom vozni, ktorý bol ťahaný štyrmi parostrojmi, 28. dec. na západné nádražie v Christianii, kde sa sišlo veľké množstvo ľudu dívať sa na ten podivný vlak. Z vidieku a z niektorých menších miest došly zprávy, že tam napadlo sňahu na niekoľko metrov. Tak na príklad na západnej dráhe dva vlaky jachaly priekopou, ktorej steny byly vyššie než vlak.

Tá besnica! 25-ročný robotník Pavel Mikula, pochádzajúci z Hrozenkova na Morave, šiel si do Veľkej Bytče prácu hľadať. Na ceste staval sa v Štiavniku v krčme, dobre sa tu napil tej besnice: páleného a potom vydal sa zas na cestu. No ďaleko nezašiel, lebo na chotári štiavnickom klesnul a keď ho ľudia našli bol už mrtvý. Lekárske zkúmanie zistilo, že nešťastný človek zomrel na porážku srdca nastúpivšiu následkom pitia liehových nápojov. Mikula bol od roka ženatý a zanechal po sebe i malú sirotu.

Veľké železničné nešťastie pod zemou. Z New-Yorku oznamujú, že v tuneli ústrednej newyorskej dráhy srazil sa osobný vlak jachajúci z Norwallu s jedným miestnym vlakom ústrednej dráhy. Posledný vlak vrazil do prvého. Vozne sa nahromadily jedon na druhý a roztrieskané lapily sa plameňom. Dosavaď napočítali 28 mrtvých, ktorých nemožno ani poznať. Mnoho ľudí bolo raneno.

Doteraz 12.546 listov uznania a povďaky dokazuje, že *Feller-ov Elsa-Fluid* zázračným pôsobením pomáha a najviacero nemocí, ako kašeľ, influenzu, zimnicu, lámku, lúpanie, bolenie prsú, hlavy a zubov, klanie, krče, zmeravenie rúk a nôh, trhanie, žalúdkovú chorobu, nechť k jedeniu, bolenie očí atď. rýchle a isto vylieči. Je to na parížskej, berlinskej, londýnskej, rímskej a nizzanskej výstavke zlatým peniazom vyznačený liek. Cena 12 fliaš je 5 korún franco. Jediný vyrábateľ je *V. Eugen Feller* lekárnik, v Stubici, kostolná u. č. 20, stolica Záhrebská. Nech ani v jednej domácnosti nechýbí tento už tisíckrát vyzkúsený rastlino-výťahový fluid, ktorý lepší je od všetkých iných liekov a ktorý každý, kto ho len raz upotrebil, pre jeho mnohostranné pôsobenie stále užíva.

Jeden Amerikán píše nasledovné vďakovčinenie: «Vysokoctený Pán Müller! Ja som obdržal od Vás dvojnásobno-elektromagnetický kríž R. B. Nr. 86967, a hneď i upotrebil; zdravie moje vrátilo sa mi v najkratšom čase po upotrebovaní Vášho aparátu. Tak tedy vyslovujem Vám svoju najúprimnejšiu povďačnosť za Vás nezaplatiteľný vynález. Moja choroba bola rheumatismus a ma liečili lekári cez dva roky rozličnými lieky bez výsledku. Lekárske a apatikárske trovy moje činily osemstosešasedemdesiat dollárov, napriek tomu nemohli mi americkí lekári pomôcť, iba jedine a výlučne len Váš vynález, dvojnásobno elektromagnetický to kríž R. B. Nr. 86967; preto príjmite ešte raz moje vreľé vďaky, milý Pán Boh nech vás za Váš vynález tisícnásobne odmení. — S úctou Jozef Hungler, West Bethlehem, 3-ho decembra 1901. Janal St. Nr. 45. Nord Amerika.

DOPISY.

Frašťák.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráďte nasledujúce riadky uverejniť v milom časopise «Krešťane».

Opovažujem sa niečo predniesť o voľbe, ktorá bola držaná 9-ho januára. Večer okolo 10. hodine prišli ku mne dva kortesi z pravej strany od pána Fodora poslaní, ktorý pozrel knihu, že vôto môžem dať, abych išiel s nimi na pravú stranu vôto odovzdať, že budem mať dobre zaplatené od pána Rudňanského. Ja som im dal odpoveď: keď môžem vôto dať, tak ho idem ľudovej strane darovať, z gruntu srdca môjho. Na pravú stranu neni tých peňazí, čo by moju statočnosť zaplatili, bár som človek chudobný a veľmi potrebný. Moju statočnosť som nezapredal a ľudovú stranu zastal. Neni víťazstvo bohatému, ktorý všetkého dosť má a ľudovú stranu zapredá; ale kunst je chudobnému vytrvať.

S Bohom, ponížený služobník

Ján Halás.

Námestov (Orava.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Blahorodý Pán Redaktor!

Jestli za dobré ráčite uznať, uverejnite mojich pár riadkov.

Dňa 26. a 29. decembra min. roku, námestovská školská mládež so spoluúčinkovaním dospelých, pod vedením učiteľského sboru v dome r. kath. školy pre dobročinný cieľ — asice ku zašateniu chudobných dietok a v prospech chleba sv. Antona — vianočnú pastierskú hru usporadovala.

Divadelné toto predstavenie, (čo očitý svedok), môžem povedať, ku veľkej radosti ct. obecnstva skvele vypadlo. Pri predstavení z obecnstva obzvlášťne nižšia trieda bola chvalitebne zastupená: z intelligentov len známi katolíci, ktorí sa nehanbia do kostola a na spoveď chodit, brali účasť. No ľahostajnosť týchto neprítomných, ani mak nás neprivedla do rozpakov, však my, «Verím-boha» takýchto ľudí dobre známe. Nech sa len i na ďalej klaňajú zlatému telatu, my neohrožene sa budeme pridržiať našej svätej viery.

Náš ľud je dobrosrdečný a mravný, len neohrožených vodcov potrebuje, ktorí sa ale dosiaľ nechcú zjaviť, ktorí by sa za nás bezúhonne zaujali. A preto modlime sa drahí bratia, aby nám láskavý Boh takýchto mužov poslal.

Znakom katolíckeho prebudenia a povedomia bola táto vianočná hra, ktorá dľa veľkej oduševnenosti ct. obecnstva, dosť hodne prispela ku svätej veci. No navzdor

tomuto po predstavení darmo sme čakali oduševňujúcich slov pre budúcnosť, neočuli sme ich. Jedine tupá nemota, zlatá mlčanlivosť bola odplatou hercom a oduševnením ct. obecnstva. A preto, ja ačkoľvek by to niekto z múdrejších ľudí bol mal urobiť, beriem pero do ruky, aby som aspoň v našom obľúbenom Krešťanovi dal výraz radosti a oduševneniu cteného obecnstva, a vyjadril jeho uprimnú vďaku tým ct. učiteľom a p. učiteľke, jako i tým nadaným a oduševneným mladíkom, paničkám, ktorí svoje zástoje tak utešene ku všeobecnému uspokojeniu a radosti predniesli.

Prijmite túto našu všeobecnú vďaku za Vašu neuhnú prácu a dai Bože, aby táto Vaša oduševnenosť v tejto svätej veci neklesala, aby sa ešte viac a viac vzmáhala, tak, že by ste nám i na budúce podobnú duševnú radosť vianočnú mohli spôsobiť.

Ludák.

Malá Lehota.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Slávna Redakcia!

Ráďte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom Krešťane.

Náš pán slúžny privedzky Filberger už dal povolať našich pánov rychtárov z našich obcí. Že aby dali povolať voličov, že aby nahovárali ich na liberálnu stranu. Má sa robiť nová cesta z Novák do Podhradia, že nám bude konať od štátu podporu na ňu; že nám vykoná 2500 zlatých na ňu. Ale však sú tí naši páni múdri! Však je to len podvod, len nás chcujú zviest, on to len tak vábi, by mohli liberáli zviťazit a nášho ľudového kandidáta o mandát zbaviť. Tak my voličia žabokrečí držme sa našej ľudovej zástavy, aby sme mohli tak pri budúcej, ako sme aj boli chlap do chlapa pri prvej voľbe, aby boli všetci tí liberáli zahanbení, že by nám tak Pán Boh pomáhal, ako na predošlej voľbe. No tak sa držme všetci ľudáci spolu ako jedna reťaz a nedajme sa tým pánom, aby nás mohli na opak obrátiť. Ale ja myslím, že z toho nič nebude ako náš pán slavný Filberger chce, však sme my dobrí ľudáci všetci. Nech probujú ak chcú, ale z toho iste nebude nič, lebo na našich obciach v podhradskej doline iste sa nedajú nahovoriť že by votovali na liberála, lebo na predošlú voľbu sme boli v našich troch obciach všetci ľudáci, to jest malá a veľká Lehota, aj Podhrad. Z nás ani len jeden žid nevotoval na liberála. Tak aby sme sa mohli pod našou ľudovou zástavou všetci vidieť a volať jedným hlasom: nech žije ľudová strana!

S Bohom

Malolehocký Ludák.

Na chlieb sv. Antona poslali: Pavel Majstrik, Rovné 3 kor.; Jozef Bruchter F.-Szöllös 2 k.; Ferdinand Vojšaško, Plavná 4 k.; Ján Muskovich a Martin Horváth, Horvát-Zsidány 28 k.; Jozef Stossik, Betlér 2 k.; Anton Čičman, Turč. Sv. Martin 2 k.; Gašparová Ďurčanský, Žilina 4 k., Julo Jankovič, N.-Čitár 10 k.; Peter Bolvanský, Trnava 4 k. 80 h.; Ján Patinák, Olmányfalu 3 k.

Na chrám levočský: Tomáš Vnuk, Smrečany 2 k.; Št. Hlasica, D.-Tuzla 1 k.; Ján Blaško, Betlér 10 k. 60 h.

V Jozefovskom chráme bude 22-ho januára (v budúcu stredú) o 10-jej hodine spoločná sv. omša s vyložením prev. Sviatosti oltárnej a so slovenským spevom, na ktorú sa všetci slovenský veriaci povolávajú, aby účastní mohli byť tejto. V. J.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť, alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, VIII. József-körút 35.*

K. J. Sp. Hanušovce. Obráťte sa na «Keresztény szövetkezetek országos központja» Budapest, Molnár-u. 11. alebo na vp. Štefan Janovčík, farár Lisková (Liptov). Správy upotrebíme.

Jeden roľník, Pernek. Trochu priestro píšete proti tým vašim liberálnym voličom. Musíme sa radšej usilovať presvedčiť ich láskave o omylu jejich. — Keď ich takto nedostaneme, veru s hrešením ešte menej; ich svedomie ostane hluchonemé.

Štefan Hlasica, D. T. Vy ste takí nešťastní, že vždy nám v takom čase píšete, keď máme aj iných dopisov veľa. Už vám ani nič nesľubujeme. — Musíme to prepracovať.

Skalský. S veľkou povďačnosťou prijímame vašu ochotu. Ráďte len písať alebo upraviť nás na podobné pramene.

Roľník, Veľká Lovča. My musíme šetriť ešte aj takého liberála-kňaza. Neschvaľujeme nikdy jeho liberálnu ale posmechy z neho tropiť nemôžeme. Pravý ľudák nech není pomstivý ale nech dúfa v Bohu, že to Pán Boh jednú všetko odplatí každému dľa zásluh jeho.

V. Čuhák, Krušovce. Dľa možnosti upotrebíme.

Prítomný, Malé Leváre. Môžete si pýšiť, že máte takého horlivého duchovného. Dopis príjde v budúcom čísle. Na koľko je nám známo, váš pán farár sú človek spravodlivý, ktorý nehanbia sa za svoje slovenské ovečky, a to si musíte vysoko vážiť, lebo dnes je obyčaj hanbiť sa za vás.

Prievidzký ľudák. My sme dostali váš článok už pozde do ruky. Náš úvodník bol už u sadzačov. Tedy až v budúcom čísle, bárs by sa bol teraz veľmi dobre hodil.

A. J. Tentokrát ste si predmet nedobre volil. O svobodnom murárstve nemožno len v niekoľko riadkoch písať. Naše obecnstvo aby malo pravý pochop o svob. murárstve, potrebovalo by o tom celé traktáty.

Štefan Jopek, Wittenberg, na rok 1901 dlhujete 6 korún.

Ján Lakata, Johanston Ave. Na rok 1901 dlhujete 4 koruny. Do Ameriky stoja noviny na rok 1902 8 kor.; to by bolo spolu 12 korún.

Na chrám rovníanský poslal: Štefan Hlasica, D.-Tuzla 1 korunu.

Na chrám stankovanský poslal: Štefan Hlasica, D.-Tuzla 1 korunu.

Spisy redakcii zaslané.

Dedinský hasič od Zaoska. Poučnózabavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manž. Budapest, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky dve.

Aj «*Vybrané Spisy Humoristické Zaoska*» dostať u Kolomana Rózsu (Budapešť, VIII., Szentkirályi-u.) asice za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi poučné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

«**Návštevy prev. Sviatosti oltárnej.**» od sv. Alfonsa L. veľmi užitočná a milá kniha. Obsahuje: rozjímanie a modlitby na každý deň pri návšteve prev. Sviatosti a P. Marie, ako aj inšie krátke najpotrebnejšie modlitby pri predpoludňajších pobožnosťach, a pravidiel braterstva b. Srdca Ježišovho. Obsahuje 216 strán. Stojí: V poplátne, pekne zaviazaná len 25 krajc. (50 hal.), celá v plátne 30 krajc. (60 hal.) Poštu si každý sám platí, 10 halierov za jednu. K dostaniu je len za napred poslané peniaze u redakcii Posla v Trnave (Nagyszombat, Pozsonymegy).

«**Listy Svätého Antona.**» Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník I. číslo 11. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šesťnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapest, VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Novinky tieto zaoberajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby boly rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecnstvo veľmi prajne. Vychvaľujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi žehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. *Juraj Császka* verejne v pastierskom liste svojom odporúčal naše «Listy Svätého Antona».

Stiavnická kalvária. Na pamiatku 150-ročného jubilea složil Árpád Hidvéghy, farár belianský. Pre slovenský ľud prispôobil Fr. Richard Oswald, správca fary teplianskej, censor diecesánsky. 196 strán. Viazaná v plátne. S veľmi utešenými obrazmi. Cena 60 krajciarov. Čistý výnos venuje sa na vždy výlučne len Kalvárii. Snažne odporúčame.

Dôležité pre hospodárov!

Odporúčam pp. hospodárom svoje výtečné a všade obľúbené

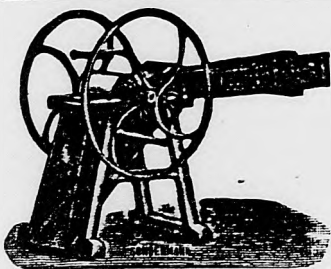
hospodárske stroje,

ktoré predávam pod zárukou. Dobré zostavenie, ľahký chod a dlhoročná trvácnosť sú vlastnosti mojich strojov, o čom svedčí na stá poďakovacích listov so strany mojich pánov odberateľov.

Amerikánske bubnové sečkovice.

Mlátačky ručné i ženturové. Žentúre. Rajtáre. Triery. Rozsieváčky. Srotovníky. Strúhadlá na burgyňu a zemiaky. Stroje na rezanie kapusty a na moržovanie kukurice. Stroje na lámanie kôry. Pluhy. Brány. Mlyny na syr, slad a borievky. Decimálne váhy a mangle na prádlo. — Obrázkové cenníky zašlem na žiadosť franko.

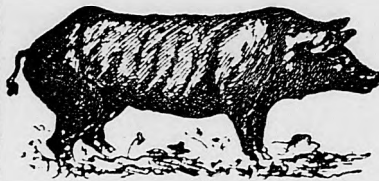
MICHAL TRESKOŇ,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje. Bytča (Nagy-Bittse, Trenčsénmegye.)

Tí páni, ktorí chceli by prevziať zastupiteľstvo alebo sklad mojich strojov, nech obrátia sa na mňa.

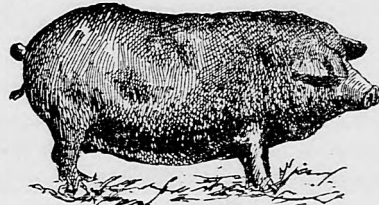
Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznaný liek

proti dúlu sviň,

ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou silou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1. —
jedenkilového väčšieho
koruna 1.80
19 kilového balíka franco
posiela

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lupaniu, rheume, pri neduhoch, krížov a iných kosti znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumenta svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek neduhy kosti, organismus napadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej **kor. 1.40.** Jednej väčšej pôvodnej skl. s návodom je **kor. 2.40**

Od 25 rokov známe a chýrne

karpatské zdravotné pilulky

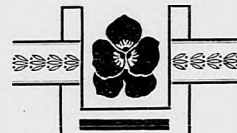
vynajdené a pripravené jedine

JÁNOM FRIEDRICHOM, lekárnikom

v Malackách (prešporská stolica),

sú vzácnym a lacným domácim liekom

proti zapchaniu, zašliamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému kataru, zpuchnutiu žalúdka, vetrom, zvratu, boľeniu hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žltenci, bledačke a starým otvoreným ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavá, že i každý chudobný si ich kúpiť môže, stojí totiž 1 škatulka s 15 pilulkami 21 kr. balíček obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažitá hotovosť pošle sa poštovou poukážkou, tak zasielka piluliek pošle sa s vyplatením poštového kamkoľvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než 1 balíček nezasiela sa.

Jediné zasielateľstvo u J. Friedricha, lekárnika v Malackách (prešporská stolica).

Výstraha! Ponevác moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Blahorodý pane! Úctive Vás prosím, pošlite mi tých karpatských piluliek 6 balíčkov, ktoré ja už 18 rokov z Vašej ct. lekárne berem. Mne a mojej celej rodine sú vždy na dobrý účinok; a i tunajší p. apatekár na odpočinku, dokiaľ žil, tiež ich odo mňa brával.

V Tvrdošine, dňa 4 aug. 1901.

S hlbokou úctou
Ján Urban, garbiar.

Veľactný Pane Lekárnik v Malackách! S veľkou radosťou berem pero do ruky, abych Vám srdečne poďakovala za blahodarný až zázračný účinok, Vašich karp. piluliek, konajú mi veľmi dobré služby, mala som obľiehať a údy zapuchlé.

V Bukovém, dňa 1. mája 1901.

S najhlbšou úctou
Vincencia Koloušek.

Ctený Pane! S hlbokou úctou Vám ďakujem za Vaše zdravotné pilulky, daj Vám Pán Boh dlhý vek, aby Ste mohol pomáhať ľudu

nemocnému. Šesť rokov som trpel na boľenie hlavy, pomoci mi nebolo; a jak som začal užívať vaše karp. pilulky, za tri dni bol som celkom zdravý; bez nich už nebudem, raďte mi zaslať 2 balíčky.

Dňa 20. mája 1901.

S úctou

Ondrej Bartoš vo Sv. Štefane

Mnohovážný Pane Lekárniku! Pošlite mi 2 balíčky Vašich karp. piluliek, účinkujú mi dobre, prestalo mi pichanie hlavy. Nevieťm Vám do-f a dosť dakovať.

V Pisku u Bzenca, 14. júla 1901.

Františka Korvas, č. 222.

Velactný Pane! Budte tak laskavý a pošlite mi opäť 2 balíčky Vašich zdravotných karpatských piluliek, čo najrýchlejšie, pre mojich kollegov osvedčený sa znamenite.

Vo Valaš-Meziríči, dňa 24. aug. 1901.

S veškerou úctou
Frant. Zrunek, mäsier.

Tajemstvo starca.

Skutočná udalosť.

Podáva ŠTEFAN SZABÓ ml. v PAKOZDE.

(Preťah je zabránený.)

Drahi ľudia!

Niet lepšieho na svete ako dobré zdravie!

Jestli ale človek ochorie, vtedy žiaľbohu ťažko najde liek proti svojej chorobe. Aj ja som bol 6 rokov chorlavý a márne som probuval všelijaké prostriedky. Konečne raz čítam v novinách o Fellerovom «Elsa-Fluid», ktorý v apatieke v Stubici (Horvatsko dorábajú. No, myslím si, oprobujem i tento prostriedok. Objednal som si na prábu 12 fliašiek a môžem povedať, dobrí priatelia: za 6 rokov som následkom pákostnice a trhaní v nohách nevládal chodiť. Nohy som nevládal dvíhať a spať som tiež nehomol. Desiat dní natieral som sa s Fellerovým Elsa-Fluidom a o tri týždne tak som ozdravel ako orech.

Všetcia susedia prišli obdivovať tento čarodejný prostriedok, ktorý mi pomohol. Všetcia vedeli, že som si dal zase poslať z toho Elsa-Fluidu. Teda prišiel ku mne sused Mišo, žalujúc sa, že máva horúčosť v hlave, zimnica ho trasieva a bolievajú ho nohy, ruky a kríže. Dal som mu fliašku z «Elsa-Fluidu» a o tri dni ozdravel. — Štefan z mlynu tiež prišiel, aby mu dal z toho čarodejného «Elsa-Fluidu», lebo mu vraj žena kašle a pichanie cíti v prsách. Pomyslíte si drahi ľudia, o 2 dni prišla jeho žena poďakovať sa, že jej «Elsa-Fluid» úplne pomohol! — Práve v deň sv. Jozefa príjde kmotra Katrena a sdelí mi, že jej dieťa vždy dávi, má krče v brušku a vždy plače: úbohá žena nevedela si rady s ním. Už nakúpila všeličo z apatieky, staré baby tiež probovali, čo len mohli, ale všetko márne. Prečítal som návod o upotrebení, ktorý je k «Elsa-Fluidu» pripravený a hľadám, či niet v ňom pomoci pre chorobu dieťaťa a skutočne bola pomoc i pre túto chorobu: desať kvapiek z «Elsa-Fluidu» do mlieka, potom s Elsa-Fluidom natref bruško

dieťaťa a to istotne pomôže! Podám tedy žene jednu fliašku a a hovorím: «No, netrúpte sa, drahá, čo je v tomto návode napísané, to je pravda, ale jestli pomôže prostriedok musíte mi vrátiť dve flasky miesto jednej. Ale to vám poviem, že jestli chcete pravý Elsa-Fluid, teda píšete zreteľne: EUGEN V. FELLER apatekár v Stubici č. 18. (zahrebská st.). A tento liek ani není drahý: cena 12 fliašiek 5 korún a poštu platí tiež apatieka. Ešte v ten deň ozdravelo dieťa a o 8 dní suseda vrátila mi 20 fliašiek Elsa-Fluidu miesto dvoch, lebo keby nebola mala tohoto «Elsa-Fluidu», bolo by jej dieťa zomrelo. Tento pád očul každý človek v obci a každý si objednal Elsa-Fluid.

Bol som vo fašiangoch na svatbe Ondriša, kde ozaj milá vec bolo počúvať, ako si ľudia rozprávali o zázrakoch Fellerového Elsa-Fluidu. Jednému vyľiečilo dieťa zo zrádnika, druhému odstránilo hlisty; výborne im pomáhal proti behačke, proti boleniu zubov, svrabu, odstráni lišaj, ružu, rany, krče; bolenie žalúdka, nával k dáveniu, ľadvinový neduh, závrat, zimnicu, slabosti a nervositu. Jedon dávil krv, i tomu pomohol; druhý zase skoro ztratil zrak a teraz tak dobre vidí ako mladý človek. Dľa tohto teda vidno, že Elsa-Fluid

výborne účinkuje proti všetkým neduhám. Ešte i volom a svinám pomohol; bo keď nechcelý žrať, gazdovia im dali Elsa-Fluid a hneď žraly. A tak môžem povedať, že toto je jediným prostriedkom, ktorý sa prospešne užívá proti všetkým neduhám a žeby ste pravý obdržali píšete zreteľne:

|| EUGEN V. FELLER apatekár

STUBICA, č. 18. via CSÁKTORNYA (zahrebská st.)

Keď si objednáte 12 fliašiek «Elsa-Fluidu», tak máte platiť 5 korún; ktorí si ho objedajú, prajem im, aby im tak pomohol, ako mne.

Opravdový Fellerov «Elsa-Fluid» musí na všetkých návodoch o upotrebení a na každej fliaši takú ochrannú známku mať, ako je tu vyobrazená, s menom «Elsa» a podpisom «Feller». Liek je od zdravotnej vrchnosti preskúmaný a одобrený. Na výstavách v Paríži, Ríme, Londíne, Nizza a Berlíne Fellerov «Elsa-Fluid» vyznačený bol zlatou medajlou,

Zák. zazn. Ochranná známka

krížom a čestným diplomom. Fellerov Elsa-Fluid má sa obejedať len na poštovú dobiereku alebo za peniaze vopred poslané. — Stojí spolu s poštovým poplatkom, kistničkou a návodom jeden tucet (12 fliaš) 5 korún, dva tucty (24 fliaš) 8 korún 60 halierov, 3 tucty (36 fliaš) 12 korún 40 halierov, 4 tucty (48 fliaš) 16 korún, hoc kam zaslane.

Každému rád odpíšem, že som bola od 20 rokov ochromená a Fellerový Elsa-Fluid ma zachránil. To píše
Michalová Stácz,
B-Szarvas. 1901.

Kto chce obdržať opravdový «Fellerov Elsa-Fluid» nech si ho písomne objedná a vypíše zreteľne adresu na jediné miesto dorábacie:

Eugen V. Feller

apatekár

v. Stubici, Kostolná ulica č. 18. (Zahrebská stolica).

Hlavný sklad v Budapešti u apatekára Jozef Török, Király-utca č. 12. Eggerová apatieka k «Palatinovi» Váci-körut č. 17. a u apatekára Bélu Zoltán Nagykorona-utca č. 23.

Kto si rád má svoje zdravie, nech si objedná čarodejný prostriedok Fellerov „Elsa-Fluid“.

Tak píše
Štefan Juhász,
Duna-Földvár.